

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi vid Lunds Universitet
Kurs: SGEL36 / Kandidatuppsats VT24

Neoliberal Styrning och PPP: En analys av Jägersroprojektet i Malmö

Författare: Magnus Lundgren 19970121

Handledare: Ilia Farahani

Till min handledare Ilia Farahani och alla andra som har varit en del av min examensuppsats.

Jag vill ta tillfället i akt för att uttrycka min tacksamhet för ert stöd och vägledning under hela processen med att skapa min examensuppsats. Ditt engagemang, kunskap och tålamod har verkligen gjort skillnad i mitt arbete.

Abstract

This thesis examines the ownership and governance of SMT Malmö Partner Holding AB in the context of the Jägersro urban development project in Malmö. It explores how a mix of public and private interests shapes urban projects through neoliberal governance, with a particular emphasis on Public-Private Partnerships (PPP). Through a comprehensive literature review, the paper establishes a theoretical foundation, given that the Jägersro project is still ongoing. It presents findings on how these principles impact the community, discussing the benefits, challenges, and future implications of PPP in urban development.

Key questions addressed include why municipalities adopt neoliberal strategies with PPP incentives and the associated risks. Neoliberal governance involves the public sector reducing control in favor of private sector-led development. In the Jägersro project, Malmö city collaborates with private companies like Skanska and Tornet, balancing efficiency and economic goals with sustainability. However, this approach presents risks, including the potential for the public sector to bear significant responsibilities and financial burdens when projects fail, as evidenced by similar cases in Malmö and Burlöv. The study highlights the importance of scrutinizing whether sustainability efforts genuinely aim at long-term social and environmental benefits or primarily enhance private sector profits.

The analysis reveals how market-oriented principles and the involvement of private actors influence taxpayers and residents. By focusing on the Jägersro project, the study provides insights into the operational dynamics of PPPs and the broader implications of neoliberal urban governance. It discusses the efficiency gains and economic benefits touted by proponents, side by side with the risks and potential drawbacks, such as unequal power dynamics and the prioritization of profit over public good. In conclusion, the thesis underscores the need for careful evaluation of PPPs in urban development, advocating for policies that ensure public interests are safeguarded. It calls for further research into sustainable practices within PPP frameworks, aiming to balance economic efficiency with social equity and environmental stewardship. This study contributes to the broader understanding of neoliberal governance and its impact on urban development, offering recommendations for future projects and policy development.

1. Introduktion.....	5
1.2 Disposition.....	6
1.3. Syfte och frågeställningar.....	7
1.4. Avgränsningar.....	7
1.5 Centrala begrepp.....	9
2. Bakgrund.....	12
2.1 Jägersros bakgrund.....	12
3. Teoretiskt ramverk.....	14
3.1 Neoliberal Styrning.....	15
4. Metod.....	17
4.1 Litteraturöversikt.....	17
4.2 Användning av Litteraturöversikt.....	19
5. Resultat.....	23
6. Diskussion.....	26
6.1 Neoliberal styrning.....	27
6.2 Risker med PPP.....	31
6.3 Sammanfattning av analys.....	37
7. Slutsats.....	39
Referenslista.....	41

1. Introduktion

Denna uppsatsens ämnar granska Jägersroprojektet med avseende på dess arbete att göra Jägersro till Sveriges mest miljövänliga stadsdel. Genom att analysera detta projekt strävar denna uppsats efter att belysa Jägersroprojektet i förhållande till andra byggprojekt samt hur Jägersroprojekten kan tolkas utifrån olika perspektiv. Det uttalade målet från Jägersros VD om att skapa "den mest hållbara stadsdelen i Öresund" (projektjagersro.se, Vad vi vill med jägersro: 5 2024) fungerar som drivkraft för att närmare undersöka detta projekts potentiella framgång.

Uppsatsen syftar till att undersöka hur strukturen i Jägersroprojektet påverkar stadsutvecklingsprojekt. Genom att tillämpa ett neoliberalt styrningsperspektiv, granskas hur marknadsorienterade principer och samarbetet med privata aktörer för hållbarhetsinitiativ påverkar både skattebetalare och invånare i Jägersro. Vidare används Public-Private Partnership, hädanefter kallat PPP, för att undersöka hur olika aktörer, både offentliga och privata, samverkar för att styra projektet. Genom att utforska dessa två perspektiv belyses både de ekonomiska och politiska aspekterna av samhällsprojekt av den större magnituden som Jägersroprojektet samt dess potentiella konsekvenser.

Denna uppsats är av relevans på flera nivåer. För det första har den en praktisk relevans genom att erbjuda konkreta insikter och rekommendationer för beslutsfattare och projektledare som är involverade i stadsutvecklingsprojekt liknande Jägersroprojektet. Genom att analysera och integrera de olika perspektiv som neoliberal styrning och PPP, ger uppsatsen en helhetsförståelse av projektet och dess genomförande. På en teoretisk nivå bidrar uppsatsen till den bredare akademiska diskussionen genom att tillämpa och utforska olika teoretiska ramverk. Genom detta ger uppsatsen nya insikter i hur teorier kan kombineras och tillämpas för att bättre förstå komplexiteten i samhällsutmaningar och projektledning.

Slutligen har uppsatsen en samhällsplanerings relevans genom att belysa frågor som är centrala för debatten kring stadsutveckling, hållbarhet och teorier för bättre städer. Genom att undersöka dessa frågor i kontexten av Jägersroprojektet bidrar uppsatsen till en ökad förståelse för hur samhällsprojekt kan planeras och genomföras för att främja hållbar utveckling och samhällsnytta. Uppsatsen är relevant både för praktiker som är involverade i

liknande projekt och för akademiker som är intresserade av att utforska teoretiska och praktiska aspekter av stadsutveckling genom ett neoliberalt styrningsperspektiv med fokus på PPP.

1.2 Disposition

Denna uppsats syftar till att undersöka effekterna av neoliberal styrning och PPP inom stadsutveckling, med särskilt fokus på Jägersroprojektet i Malmö. Genom att granska hur marknadsorienterade principer och samarbete med privata aktörer påverkar skattebetalare och invånare, ämnar uppsatsen bidra till en djupare förståelse för dessa mekanismer och dess konsekvenser. Följande disposition beskriver strukturen för uppsatsen. Inledningsvis presenteras uppsatsens övergripande mål och betydelse. Här specificeras också de centrala frågorna som uppsatsen ämnar besvara, nämligen: Varför arbetar kommuner med neoliberal styrning och PPP? Och Vilka risker finns det med neoliberal styrning med fokus på PPP?

Därefter förklaras de avgränsningar som gjorts för studien. Här diskuteras de geografiska avgränsningarna, som förklarar varför studien fokuserar på Jägersroprojektet i Malmö, samt de tidsmässiga avgränsningarna som anger tidsramen för projektet. Dessutom motiveras de konceptuella avgränsningarna och de teoretiska samt metodologiska val som gjorts för att begränsa studiens omfattning. Vidare definieras och förklaras de centrala begreppen som används i uppsatsen. Neoliberal styrning, PPP och hållbar utveckling diskuteras ingående för att klargöra deras relevans för studien.

En översikt över Jägersroprojektet och dess betydelse för Malmö ges i bakgrundsavsnittet. Detta avsnitt innehåller också en sammanfattning av relevant litteratur och tidigare studier om neoliberal styrning och PPP inom stadsutveckling.

Det teoretiska ramverket förklarar teorin bakom neoliberal styrning och dess tillämpning inom stadsutveckling. Relevanta modeller och teorier som kommer att användas för att analysera Jägersroprojektet diskuteras också. Metodavsnittet beskriver vad en litteraturöversikt är och hur den kommer att användas i denna uppsats. Här förklaras även vilka källor som kommer att granskas och hur analysen kommer att genomföras. De

viktigaste resultaten från analysen av Jägersroprojektet presenteras i resultatavsnittet. Här redogörs hur marknadsorienterade principer och privata aktörers involvering påverkar skattebetalare och invånare.

I diskussionsavsnittet analyseras hur neoliberal styrning har påverkat projektets utformning och genomförande i Jägersroprojektet. Risker med PPP utforskas och deras konsekvenser diskuteras. Dessutom diskuteras fördelar och utmaningar med PPP och relevansen för framtida projekt. Slutligen sammanfattas de viktigaste insikterna från uppsatsen i slutsatsavsnittet. Här föreslås också riktningar för framtida forskning och policyutveckling för att hantera de identifierade riskerna och utmaningarna. Avslutningsvis betonas uppsatsens bidrag till förståelsen av neoliberal styrning och PPP i stadsutveckling.

1.3. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka samt analysera hur neoliberal styrning dels påverkar dagens samhällsbyggnad och dels vad som krävs för att projekt ska fungera, detta med hjälp av PPP. Uppsatsen ämnar även att undersöka risker och konsekvenser med denna typen av strukturer på samhällsbyggnadsprojekt. Detta kommer att förklaras i arbetet för att ge en helhetsförståelse av Jägersroprojektet. Målet är att ge insikter som kan bidra till att hantera projektets komplexitet samt optimera dess potential.

Med detta i åtanke kommer följande frågeställningar att vara centrala för arbetet:

1. *Varför jobbar kommuner efter neoliberal styrning med incitament av PPP?*
2. *Vilka risker finns det med neoliberal styrning med incitament av PPP?*

1.4. Avgränsningar

Denna studie är avgränsad för att så effektivt och så tydligt som möjligt förklara Jägersroprojektet, även om Jägersroprojektet ännu inte har genomförts. För det första är studien teoretiskt avgränsad till ett urval av relevanta teoretiska perspektiv. Valet av dessa

teoretiska inriktningar syftar till att förbereda en grundlig analys av det förväntade projektets potentiella inverkan och implikationer. Huvudsakligen har en kvalitativ metod för datainsamling och analys att användas. Eftersom projektet inte har genomförts än kommer studien att undersöka själva projektets struktur och de konsekvenser som dessa kan ge i framtiden. Undersökning ämnar att förklara risker med ägandestrukturer samt ansvar för både den fysiska miljön men även socioekonomiska risker.

Uppsatsen kommer även att avgränsas geografiskt till Jägersroprojektets plats, det vill säga Jägersro i Malmö. Malmö som stad kommer alltså inte att undersökas men med exempel, kommer uppsatsen att påvisa problem med några tidigare samarbeten med den privata sektorn. Dock kommer inte tidigare byggnadsprojekt att undersökas på en djupare nivå. Slutligen är studien tidsmässigt avgränsad till den aktuella planerings- och förberedelsefasen för Jägersroprojektet. Detta innebär att eventuella framtida händelser eller förändringar som kan inträffa efter planeringsstadiet inte kommer att behandlas i denna studie.

Valet att endast använda en huvudmetod i denna undersökning grundades på flera överväganden relevanta för att säkerställa studiens effektivitet och kvalitet. Först och främst motiverades detta beslut av frågeställningarnas specifika karaktär och syfte. Genom att noggrant definiera frågeställningarna kunde en enskild metod identifieras som mest lämplig för att besvara den på ett tydligt och effektivt sätt.

Vidare spelade tids- och resursbegränsningar en viktig roll i beslutet att använda en litteraturoversikt som metod. Inom ramen för denna studie var det inte möjligt att genomföra flera olika metoder på grund av begränsade resurser och tidsåtgång. Genom att fokusera på en metod kan uppsatsen optimera användningen av tillgängliga resurser och maximera effektiviteten i undersökningsprocessen. Erfarenhet inom litteraturoversikt var också avgörande för valet av metod. Genom att bygga på tidigare erfarenheter och kunskap inom det valda metodologiska ramverket kunde en hög kvalitet och trovärdighet i studiens genomförande och resultat säkerställas. Genom att arbeta inom en bekant metodologisk ram kunde arbetet dra nytta av sin expertis och effektivt navigera genom forskningsprocessen.

I sammanhanget var valet att använda endast en metod i denna undersökning, en välgrundad strategi som tagits med hänsyn till frågeställningarnas karaktär, tids- och resursbegränsningar.

Genom att noggrant överväga dessa faktorer kunde ett informerat beslut fattas som bäst passar studiens syfte och mål.

I metoddelen av denna uppsats har kommunens policydokument spelat en central roll i litteraturöversikten. Genom att analysera och granska dessa policydokument har en djupare förståelse för kommunens strategier, mål och åtgärder inom det valda forskningsområdet erhållits. Policydokumenten har varit avgörande för att kartlägga och analysera den rådande politiken och praxisen inom kommunen, vilket har möjliggjort identifiering av viktiga teman och trender relaterade till ämnet för studien. Genom att studera dessa dokument har en undersökning genomförts av hur kommunen formulerar och implementerar sina politiska åtgärder och vilka effekter dessa kan ha på det undersökta området.

Genom att klargöra dessa avgränsningar strävar studien efter att erbjuda en omfattande analys av det kommande Jägersroprojektet och dess framtida påverkan. Detta tillvägagångssätt möjliggör en inledande förståelse av projektets förväntade dynamik och bidrar till diskussionen om hur offentlig-privat samverkan och stadsutveckling kan hanteras på ett effektivt sätt.

1.5 Centrala begrepp

För denna uppsats är det viktigt att förstå och tydligt definiera de centrala begreppen som ligger till grund för analysen och diskussionen. Begreppen utgör den teoretiska ramen för studien och hjälper till att förtydliga hur fenomenen undersöks och förstås. Dessa kommer att förklaras på en djupare nivå i diskussionsavsnittet och är identifierade efter flertalet akademiska artiklar.

1. Neoliberal Styrning:

Neoliberal styrning är en styrningsform som kombinerar marknadsorienterade principer med offentliga policyer för att främja ekonomisk effektivitet och tillväxt. För att förstå denna form av styrning är det viktigt att först definiera några centrala begrepp.

2. Public-Private Partnership (PPP)

PPP är ett samarbetsavtal mellan offentliga och privata sektorer där båda parter bidrar med resurser och ansvar för att genomföra ett projekt eller en tjänst. I ett PPP-projekt kan den privata sektorn stå för finansiering, byggande och drift, medan den offentliga sektorn bidrar med reglering, tillstånd och ibland ytterligare finansiering. PPPs syftar ofta till att kombinera den privata sektorns effektivitet och innovationsförmåga med den offentliga sektorns ansvar för samhällsnyttan och reglering.

3. Marknadsorienterade Lösningar

Marknadsorienterade lösningar innebär att problem och utmaningar hanteras genom marknadens krafter snarare än genom statliga ingripanden. I stadsutvecklingsprojekt, såsom de som Malmö kommun genomför, kan detta innebära att man överlåter en stor del av projektansvaret till privata aktörer för att utnyttja deras kapacitet att driva projekt effektivt och med ekonomisk vinst. Marknadsorienterade lösningar betonar konkurrens och ekonomiska incitament som medel för att uppnå optimal resursanvändning och innovation.

4. Privatisering

Privatisering är processen där statliga eller offentliga tillgångar och tjänster överförs till den privata sektorn. Detta kan ske genom försäljning av statliga företag, outsourcing av offentliga tjänster till privata aktörer eller genom att införa marknadslösningar för tidigare offentligt reglerade områden. Neoliberalism ser privatisering som ett sätt att öka effektiviteten, eftersom privata företag anses vara mer benägna att använda resurser effektivt och svara på marknadens behov.

5. Decentralisering

Decentralisering innebär att makt och beslutsfattande överförs från centrala myndigheter till lägre nivåer av till exempel privata aktörer. Inom ramen för neoliberal styrning innebär detta

att lokal nivå eller privata aktörer får större kontroll över resurser och beslut, vilket förväntas leda till mer anpassade och effektiva lösningar. I stadsutvecklingsprojekt kan decentralisering innebära att beslut om utformning och genomförande överläts till privata utvecklare eller lokala enheter, snarare än att hanteras centralt av kommunala myndigheter.

6. Ekonomiska Incitament

Ekonomiska incitament är belöningar eller risker som påverkar aktörers beteende i ekonomiska transaktioner. Inom neoliberal styrning är privata företag ofta drivna av ekonomiska incitament att maximera sina vinster och minimera sina kostnader. Dessa incitament kan leda till ökad effektivitet och innovation, men de kan också skapa risker om långsiktig hållbarhet och sociala mål sätts åt sidan för att prioritera kortsiktiga ekonomiska vinster.

7. Riskfördelning

Riskfördelning i offentligt-privata partnerskap innebär att risker förknippade med projektet delas mellan den offentliga och privata sektorn. Den privata sektorn kan stå för den finansiella risken och operativa risker, medan den offentliga sektorn ofta bär en större del av de sociala och långsiktiga riskerna. I en neoliberal styrnings kontext kan detta leda till att den offentliga sektorn får ta ett oproportionerligt ansvar för misslyckanden eller överskridanden i budgeten, medan den privata sektorn får möjlighet att dra nytta av vinster utan att ta på sig motsvarande risker.

2. Bakgrund

Detta kapitel av uppsatsen strävar efter att erbjuda en målande bild av Jägersroprojektet och dess potentiella påverkan, även om projektet ännu inte har ägt rum. Detta tillvägagångssätt möjliggör en inledande förståelse av projektets förväntade dynamik och bidrar till diskussionen om hur PPP och stadsutveckling kan hanteras på ett effektivt sätt.

2.1 Jägersros bakgrund

Jägersro är ett område i östra Malmö som har en lång och anrik historia, området är särskilt känt för sin travbana, Jägersro travbana. Travbanan invigdes 1907 och har varit en central plats för hästsport och en viktig del av Malmös sport- och nöjesliv i över ett sekel. Med sin betydelse för travsporten har Jägersro inte bara lockat lokala utan även nationella och internationella besökare, vilket har bidragit till lokalekonomin och stadens internationella profil. Travbanan har genom åren varit värd för otaliga tävlingar och evenemang, vilket har stärkt dess ställning som en central plats för rekreation och sport i Malmö. (Malmöstad.se, Jägersro, 2024)

Utöver sin roll inom hästsporten har Jägersroområdet historiskt sett varit en mötesplats och rekreationsområde för Malmös invånare. Under större delen av 1900-talet fungerade området som en grön oas i en stad som genomgick snabb urbanisering och industrialisering. Med sina stora ytor och gröna landskap har Jägersro varit en plats där människor kunnat komma bort från stadens hektiska liv och njuta av naturen och friluftaktiviteter (Malmöstad.se, Jägersro, 2024). På senare tid har Jägersro genomgått förändringar som speglar Malmös övergripande utveckling från en industriplats till en kunskaps- och tjänstebaserad stad. Den traditionella travbanan och dess omgivningar står nu inför en ny fas av urban utveckling. Denna transformation syftar till att integrera området bättre med en växande stad och dess behov av bostäder, infrastruktur och hållbara livsmiljöer. (Ibid)

Historiskt sett har Jägersro också spelat en roll i Malmös kulturella landskap. Genom åren har området använts för olika typer av aktiviteter som sträcker sig bortom travsporten. Marknader, utställningar och konserter har alla bidragit till att göra Jägersro till en mångsidig plats för Malmös invånare (ibid). Denna kulturella mångfald och historiska betydelse gör att

Jägersroprojektet inte bara handlar om att bygga nya bostäder och kommersiella utrymmen, utan också om att bevara och vidareutveckla ett område med en rik och varierad historia.

Denna bakgrund är viktig att beakta när man analyserar Jägersroprojektet och dess potential att forma framtidens Malmö. Genom att förstå Jägersros historiska betydelse och dess roll i Malmös utveckling kan uppskattning av de utmaningar och möjligheter som följer med dess transformation till en modern stadsdel. Jägersroprojektet är en ambitiös satsning på stadsutveckling som syftar till att förvandla det historiska Jägersroområdet i Malmö till en modern och hållbar stadsdel. Detta omfattande projekt är en del av stadens strategiska plan för att hantera den växande befolkningen och behovet av hållbar stadsutveckling, med målet att skapa en levande och inkluderande miljö.

Projektet strävar efter att skapa en blandad stadsdel där 4000 bostäder, arbetsplatser och rekreationsområden integreras på ett harmoniskt sätt. En stor del av satsningen innefattar byggandet av nya bostäder, som ska erbjuda både hyresrätter och bostadsrätter. Målet är att skapa en varierad och inkluderande boendemiljö som tillgodoser olika behov och preferenser (Projektjägersro, vad vi vill med jägersro, 2024) . För att stödja en levande stadsdel planeras det även för ett brett utbud av kommersiella utrymmen, inklusive butiker, restauranger och kontor. Detta kommer inte bara att bidra till ett dynamiskt stadsliv utan även skapa arbetstillfällen och ekonomiska möjligheter för invånarna (Projektjägersro Vad vi vill med jägersro ,2024).

En viktig del av Jägersroprojektet är utvecklingen av rekreations- och grönområden. Projektet omfattar investeringar i parker, lekplatser och andra gröna ytor som är avgörande för att främja invånarnas välbefinnande och skapa en attraktiv boendemiljö (ibid). För att säkerställa att den nya stadsdelen är väl integrerad med övriga Malmö kommer omfattande investeringar att göras i infrastruktur och transportlösningar. Detta inkluderar förbättrade vägförbindelser, kollektivtrafik och cykelvägar för att underlätta för invånarna och minska trafikstockningar. Hållbarhet är en central del av projektet. Jägersroprojektet siktar på att använda hållbara byggmaterial, energieffektiva byggnader och förnybara energikällor (ibid). Det strävar också efter att minimera miljöpåverkan genom att bevara och integrera naturliga landskap och ekosystem i stadsplaneringen. (ibid)

Dessa ambitiösa mål medför att man står inför flera stora utmaningar i Jägersroprojektet, bland annat att balansera olika intressenters behov och krav. Att navigera komplexa regler och byråkratiska hinder kan också påverka tidsplaner och budgetar. Samtidigt erbjuder projektet stora möjligheter för Malmö (Projektjägersro.se, Vad vi vill med jägersro, 2024). Jägersroprojektet är en betydande satsning på Malmös framtid, som vill kombinera historia med modern innovation och hållbarhetsprinciper. Genom att skapa en stadsdel som integrerar bostäder, kommersiella utrymmen och rekreationsområden, strävar projektet efter att sätta en ny standard för stadsutveckling i Malmö (Projektjägersro.se, 2024).

3. Teoretiskt ramverk

Detta kapitel av uppsatsen syftar till att etablera en djupgående förståelse för de begrepp och teorier som är centrala för analysen av urbana byggnadsprojekt och stadsutveckling. Genom att använda väletablerade teoretiska ramverk och begrepp kommer denna del att utforska hur olika styrningsmodeller, särskilt de som präglas av neoliberalism och offentliga-privata partnerskap, påverkar stadsutvecklingsprocesser samt dess konsekvenser.

3.1 Neoliberal Styrning

Neoliberal styrning inom urbana byggnadsprojekt, som till exempel Jägersroprojektet, innefattar strategier och processer för att effektivt styra och hantera stadens utveckling med hänsyn till olika aktörers behov och perspektiv (Sjöberg, 2023). I fallet med Jägersroprojektet, som är ett betydande stadsutvecklingsprojekt i Malmö stad, är målet att skapa en hållbar och inkluderande stadsdel där invånarnas intressen ska prioriteras (Projektjägersro.se, Jägersro- En klimatoptimerad stadsdel, 2024).

Neoliberalistisk styrning inom Jägersroprojektet manifesteras genom privatiseringen av tidigare offentligt ägd mark och bostäder, som överförs till privata aktörer för utveckling och förvaltning. Detta beslut återspeglar en tro på att privata företag är mer effektiva i att hantera resurser än offentliga myndigheter, vilket är ett kännetecken för neoliberal ideologi. Denna marknadsorienterade strategi innebär att ekonomiska incitament och marknadskrafter styr utvecklingen snarare än enbart offentliga planeringsmål, vilket ofta leder till att sociala och miljömässiga mål hamnar i skymundan (Sjöberg, 2023).

Genom ett neoliberalt styrningperspektiv för Jägersroprojektet blir det tydligt att beslutsfattandet domineras av pro-affärsmässiga strategier. Offentliga myndigheter fungerar både som reglerare och som stöd för privata investeringar genom att erbjuda förmåner och minskande byråkratiska hinder. Detta resulterar i en entreprenöriell hållning där offentlig sektor och privata företag samverkar för att driva fram stadsutveckling med fokus på ekonomisk tillväxt snarare än andra områden inom stadsutveckling (Kavanaugh & Anderson, 2017).

Genom Neoliberal styrning i detta projekt strävar man efter ett effektivt projekt. En central aspekt av neoliberal styrning är att främja öppenhet och ansvarsskyldighet i beslutsprocessen. Det handlar om att säkerställa att besluten som tas är transparenta och baserade på välgrundade överväganden som tar hänsyn till samhällets bästa. Genom att involvera lokala intressenter och skapa rutiner för att utvärdera och följa upp planer samt beslut strävar man efter att bygga förtroende bland stadens invånare (Kavanaugh & Anderson, 2017).

PPP är en nyckelmekanism inom denna form av neoliberal styrning och spelar även en central roll i Jägersroprojektet (Tennberg, Vola, Espiritu, Fors, Ejdemo, Riabova, Korchak, Tonkova, & Nosova, 2014). Genom PPP kombineras offentliga och privata resurser för att finansiera och genomföra byggprojekt och infrastrukturutveckling. Risken ska delas mellan de offentliga och privata aktörerna, vilket inkluderar ekonomiska risker, tidsplaner och kvalitetskontroll. Privata företag tillför teknisk expertis och erfarenhet inom projektledning, medan offentliga myndigheter bidrar med reglering, planering och tillståndsprocesser. Detta partnerskap möjliggör innovationer, såsom gröna byggtekniker och hållbarhetsinitiativ, som annars kanske inte skulle genomföras på grund av brist på resurser eller kunskap inom den offentliga sektorn. Så blir dock inte alltid fallet. (Engel, Fischer, Ronald & Galetovic, 2020)

En utmaning i Jägersroprojektet är den otillräckliga riskdelningen. Genom PPP ska riskerna fördelas rättvist mellan offentliga och privata aktörer. Även om man alltid vill att det ska vara en jämn riskfördelning har det visat sig flera gånger att den privata sektorn har kunnat dra nytta av situationen. Det har gjort att den offentliga sektorn har fått komma in och rädda eller hjälpa till för att få projektet att fungera. Denna obalans i riskdelningen har lett till en situation där offentliga resurser är hårt pressade, medan de privata aktörerna minskar sin risk genom att utnyttja offentliga garantier. (Engel et al, 2020)

Teoretiskt sett ska PPP harmonisera mål och strategier mellan sektorerna, men i vissa projekt där den offentliga sektor har samarbetat med den privata sektorn har det uppstått konflikter tidigare. Dessa konflikter har ibland lett till beslut som har stannat upp projektet. (Sydsvenskan, 2022)

PPP inom svensk stadsplanering och stadsutveckling är av intresse. Trots att planeringsprocesser är offentliga, under lokala planeringsmyndigheters och politikers kontroll samt att kommunerna har en betydande grad av självständighet i dessa frågor, har PPP blivit allt vanligare i urbana projekt över hela Sverige (Thörn & Larsson, 2012). Detta innebär inte någon formell decentralisering av ansvar, men det främjar privata och kapitalistiska intressen i planeringsprocessen på bekostnad av demokrati och medborgarskap som i sin tur kan leda

till konsekvenser som framförallt den offentliga sektor får stå till svars för (Landzelius, 2012).

Jägersroprojektet illustrerar den neoliberalistiska styrform som kännetecknas genom entreprenöriell urbanism. Teorin involverar PPP och politik som främjar lokal ekonomisk tillväxt genom att till exempel utveckla nya områden som kan öka fastighetsvärden och etablera platser för större projekt (Harvey, 1989).

4. Metod

Denna uppsats använder en litteraturöversikt för att analysera Jägersroprojektet genom de centrala perspektiven: Neoliberalistisk styrning och PPP. Genom att noggrant granska en bred uppsättning akademiska artiklar och litteratur inom dessa områden, strävar uppsatsen efter att belysa de teoretiska och praktiska aspekterna av modellen. Litteraturöversikten syftar till att samla och sammanfatta befintlig forskning för att erbjuda en djupgående förståelse av hur Jägersroprojektet kan tillämpas inom hållbar stadsutveckling. Genom att inkludera olika forskningsperspektiv och teoretiska ramverk, avser denna metod att identifiera och analysera de styrkor, svagheter, möjligheter och utmaningar som Jägersroprojektet medför i praktiken.

4.1 Litteraturöversikt

En litteraturöversikt spelar en central roll inom forskningen genom att erbjuda en översiktlig sammanställning och analys av tidigare forskning inom ett specifikt ämnesområde. Genom att granska och framställa den nuvarande litteraturen kan man uppnå flera mål.

Framförallt detta ger litteraturöversikten en ingående förståelse av den befintliga kunskapen inom ett område. Detta gör det möjligt för arbetet med uppsatsen att orientera sig i det forskningslandskap som redan existerar och identifiera viktiga teman, trender och kunskapsluckor (Student Learning Development, University of Leicester, 2009). Denna

förståelse är avgörande eftersom den ger en solid grund att stå på när man planerar och genomför sin egen forskning. Genom att känna till de viktigaste teman och trender inom ämnet kan man identifiera vilka områden som är mest intressanta och relevanta att utforska vidare. På så sätt kan en litteraturöversikt hjälpa till att rikta in och fokusera forskningsfrågorna för att maximera insatsen och effektiviteten i den nya studien (Student Learning Development, University of Leicester, 2009).

En litteraturöversikt kan även bidra till att generera nya frågeställningar samt hypoteser genom att uppmärksamma brister eller begränsningar i den befintliga forskningen. Genom att analysera mönster och samband mellan olika studier kan insikter uppkomma som kan leda till nya perspektiv och forskningsvägar (ibid). För att genomföra en explorativ litteraturgenomgång valdes en flexibel och kvalitativ metod för att utforska det aktuella forskningsområdet. Istället för att strikt följa fördefinierade protokoll och sökstrategier, användes ett mer öppet tillvägagångssätt för att identifiera och granska relevant forskning

Genom att tillåta en mer utforskande metod kunde uppsatsen arbetas på ett mer brett och inkluderande sätt. Detta inkluderades en större mångfald av källor och perspektiv som annars kanske hade förbisetts i en strikt systematisk genomgång. Genom att vara öppen för olika typer av litteratur och forskning möjliggjordes det att fånga upp olika aspekter och nyanser av ämnet, vilket berikade förståelsen och analysen av det aktuella forskningsområdet (ibid)

Den flexibla metoden möjliggjorde också ett djupare fokus i materialet och en mer bredare informationshämtning (Winchester, & Salji, 2016). Detta gav utrymme att utforska och reflektera över olika idéer och perspektiv som framkom under litteraturgenomgången på ett mer öppet och utforskande sätt. Först formulerades en övergripande problemställning och forskningsfrågor för att ge riktning åt litteraturgenomgången och vägleda urvalet av relevanta studier. Användningen av neoliberal styrning och PPP skapade en tydlighet för arbetet. Genom att tillämpa dessa på Jägersroprojektet kan uppsatsen belysa större trender och teman inom infrastrukturprojekt.

4.2 Användning av Litteraturöversikt

Efter att forskningsområdet hade definierats genomfördes en omfattande och utforskande sökning i olika vetenskapliga databaser och källor för att lokalisera relevant litteratur och forskning inom ämnet. Arbetsprocessen var inte bunden av litterära begränsningar mer än för detta projekt, vilket möjliggjorde en mer flexibel och inkluderande ansats för att samla in en bred mångfald av perspektiv och upptäckter.

Den breda sökningen omfattade olika typer av källor, inklusive vetenskapliga artiklar, böcker, rapporter och kommunala policy dokument. Anledningen till att inte sätta strikta gränser för tidslinjer eller omfattningen av sökningen är att kunna få en mer mångsidig och heltäckande förståelse av ämnet. Flexibiliteten med sökparametrarna ger inkludering av en bredare variation av litteratur som representerar olika perspektiv och forskningsinriktningar, vilket ger en mer omfattande bild av ämnet (Winchester, & Salji, 2016).

Eftersom Jägersroprojektet inte kommer att vara klart förrän om 25 år, har detta skapat vissa utmaningar för denna litteraturöversikt (Winchester, & Salji, 2016). Den långa tidsramen innebär att många av de konkreta resultaten och konsekvenserna ännu inte kan utvärderas. Trots dessa begränsningar har de teorier som har använts ändå kunnat appliceras på projektet, eftersom de är av stor relevans för de arbetsmetoder som både Malmö kommun och Jägersroprojektet vill använda sig av.

Efter att ha samlat in resultaten från litteratursökningen, gick processen vidare med en granskning och sammanställning av materialet på ett mer öppet sätt. Istället för att följa strikta protokoll för dataextraktion eller utföra formella kvalitetsbedömningar av de studier som identifierats, låg fokus på att upptäcka mönster, trender och centrala teman som framkom i den samlade litteraturen.

Presentationen av resultaten från litteraturgenomgången gjordes på ett deskriptivt och reflekterande vis. I detta avsnitt redovisas de huvudsakliga fynden och observationerna. Kombinationen av både objektiv beskrivning och insikter medförde en djupare förståelse för det behandlade ämnet och dess relevans för studien. Det reflekterande tillvägagångssättet

gjorde det möjligt att ge insikt i tankar och resonemang hos projektledare för Jägersroprojektet. Detta kan öka transparensen och trovärdigheten i studien (Alex, 2024).

De valda metoderna antogs för att möjliggöra en utforskande och mångsidig undersökning av det valda forskningsområdet. Genom att inte följa en strikt struktur kunde ämnet utforskas på ett mer flexibelt och utforskande sätt. Detta tillvägagångssätt gjorde det möjligt att inkludera en mångfald av källor och perspektiv, vilket bidrog till att skapa en djupare förståelse för ämnet (ibid). Genom att tillåta en mer öppen och kvalitativ metodik kunde olika infallsvinklar och tolkningar utforskas, vilket i sin tur berikade analysen och genererade nya insikter och reflektioner. Detta tillvägagångssätt fungerade som bevisföring för att utveckla och stärka de presenterade poängen, genom att erbjuda en mångfaldig och välförankrad grund för analysen (Winchester, & Salji, 2016)

Genom detta erhålls insikter och reflektioner om projektet tillkomst, syfte och tillämpning. Detta kompletterade den inhämtade litteraturen och bidrog till en djupare förståelse för ämnet genom att ge möjlighet till en mer flexibel och kvalitativ metodik. Genom att integrera litteraturöversikten erbjöd studien både en mångfaldig och väl förankrad grund för analysen, vilket berikade analysen med nya insikter och reflektioner (Winchester, & Salji, 2016).

Genom att studera kommunens policydokument i litteraturöversikten har även utforskning och förståelse av det institutionella ramverket samt de organisatoriska processerna som styr kommunens verksamhet möjliggjorts. Detta har bidragit till en mer nyanserad och omfattande analys av ämnet för uppsatsen och har genererat insikter och rekommendationer för framtida forskning och praktik. I metoddelen av denna uppsats har akademiska artiklar utgjort en central komponent i litteraturöversikten. Genom att noggrant granska och analysera dessa artiklar har en omfattande förståelse för det befintliga forskningslandskapet inom det valda ämnesområdet erhållits. Andrahandskällor, genom bland annat akademiska artiklar har integrerats strategiskt i litteraturöversikter för att stödja djupgående analyser och synteser av ämnen. Dessa specifika källor har använts för att sammanställa och granska tidigare publicerade studier och analyser, vilket har möjliggjort en mer strukturerad förståelse av ämnet genom att identifiera relevanta mönster, trender och kunskapsluckor inom forskningsområdet (Winchester, & Salji, 2016).

För denna litteraturöversikt har policydokument spelat en central roll genom att ge insikter i riktlinjer, strategier och övergripande mål inom ett specifikt område. Dessa dokument har bidragit till att förstå hur beslut fattas och implementeras på olika nivåer, från lokal till nationell nivå. Genom att analysera policydokument kan de prioriteringar och målsättningar som styr verksamheten inom det studerade området identifieras. Dessutom belyser policydokumenten de utmaningar och möjligheter som beslutsfattare står inför, vilket är avgörande för att få en helhetsbild av det aktuella forskningsfältet. Denna analys möjliggör också jämförelser mellan olika policys och deras effekter, vilket bidrar till en djupare förståelse av deras praktiska tillämpning och inverkan.

Tablå 1. *Policydokument från jägersro som har använts.*

Vad vi vill med jägersro	2023
Projektjägersro	2024
Årsredovisning	2023
Jägersro – En klimatoptimerad stadsdel	2024
IVL, Jägersro – En klimatoptimerad stadsdel, 2024	2024

Genom att noggrant integrera dessa källor har litteraturöversikter kunnat etablera en solid teoretisk och empirisk grund för att analysera och förstå aktuella forskningsfrågor. Detta har också bidragit till att kontextualisera och identifiera kunskapsluckor om forskningen men även i projektet. vilket i sin tur har framhävt behovet av ytterligare undersökningar inom området. Genom att använda dessa specifika andrahandskällor stärks validiteten och trovärdigheten i analysen och bidrar även till att främja kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet (Winchester, & Salji, 2016).

Dessa artiklar har hjälpt till att utforma metoden på ett optimalt sätt genom att ge en mer detaljerad insikt i vad som redan har gjorts inom forskningsfältet. Genom att identifiera olika metoder som har använts tidigare och bedöma deras styrkor och svagheter har det varit möjligt att välja de mest lämpliga för studien. Genom att dra nytta av tidigare forskning har det också varit möjligt att förutse och hantera eventuella utmaningar eller begränsningar som kan uppstå under genomförandet av forskningen. Detta har hjälpt till att förbättra kvaliteten och tillförlitligheten hos metoden (Winchester, & Salji, 2016).

Detta har haft stor betydelse genom att ge djupa insikter och konkreta rekommendationer för att hantera metodologiska utmaningar. Genom att noggrant analysera tidigare forskning har det varit möjligt att undvika vanliga problem och göra forskningen mer robust och tillförlitlig. Denna förmåga att dra lärdom av tidigare forskning och erfarenheter har haft yttersta vikt för att förutse och adressera potentiella metodologiska problem redan i planeringsstadiet av studien. Exempelvis har dessa erbjudit olika strategier för att hantera urvals- eller datasamlingsproblem, för att säkerställa tillförlitligheten och validiteten hos den insamlade datan. Dessutom har detta erbjudit riktlinjer för att navigera genom etiska dilemman eller metodologiska komplexiteter som är specifika för studiens ämnesområde (Winchester, & Salji, 2016)

Litteraturoversikten är avgörande för att etablera en grundläggande förståelse för det aktuella forskningsområdet. Genom att sammanfatta existerande kunskap ger de en solid utgångspunkt för att vidareutveckla forskningen. Att systematiskt samla in forskning från olika källor och perspektiv gör det möjligt att inte bara få en bred översikt över tidigare forskning utan också att identifiera mönster, trender och kunskapsluckor. En av de främsta fördelarna med litteraturoversikter är förmågan att sammanställa och integrera kunskap från olika discipliner och forskningsområden. Detta möjliggör en mer mångfacetterad förståelse för ämnet, vilket kan leda till nya insikter och forskningsfrågor. Dessutom kan en omfattande litteraturoversikt fungera som ett värdefullt verktyg för att identifiera relevanta teoretiska ramverk och metodologier för den planerade forskningen (Winchester, & Salji, 2016).

Genom att använda en transparent och systematisk metodik kan risken för selektivitet och partiskhet minimeras. Tydligt definierade sökstrategier, urvalskriterier och analysmetoder

säkerställer att litteraturöversikten är både tillförlitlig och trovärdig. Sammantaget utgör litteraturöversikter en oumbärlig del av forskningsprocessen och deras användning är avgörande för att säkerställa sannings och evidensbaserad forskning (Winchester, & Salji, 2016).

5. Resultat

Jägersro är ett väletablerat bostadsområde beläget i Malmö, känt för sin travbana och dess omgivande grönområden. Detta ska nu ändras när Malmö stad har planerat för 4000 nya invånare i området. Projektet har som mål att området ska utvecklas till en modern och hållbar stadsdel som ska möta behoven hos dess invånare och samtidigt minimera negativ miljöpåverkan.

I takt med att världens befolkning fortsätter att urbaniseras spelar städer en alltmer avgörande roll i arbetet mot klimatförändringarna och hållbarhetsutmaningarna. Denna urbanisering innebär en enorm potential för städerna att agera som centra för innovation och förverkligande av hållbara lösningar. Ett framträdande exempel på denna potential är Jägersroprojektet i Malmö, som strävar efter att bli ett ledande exempel på hållbar stadsutveckling i Öresundsregionen (IVL, Jägersro – En klimatoptimerad stadsdel, 2024).

Städernas roll i kampen mot klimatförändringarna är avgörande, då de bidrar till en betydande del av världens växthusgasutsläpp. Forskning visar att städer svarar för ungefär 70% av dessa utsläpp, vilket sätter dem i en unik position att vara drivande för positiva förändringar (IVL, Jägersro – En klimatoptimerad stadsdel, 2024). Det är därför av yttersta vikt att städer tar ledningen och agerar som föregångare i att minska utsläppen och uppnå målen som fastställts i Parisavtalet. Genom innovativa projekt och hållbara stadsutvecklingsstrategier som Jägersroprojektet, kan städer spela en central roll i att möta dessa utmaningar och forma en mer hållbar och resilient framtid (ibid).

Vikten av ett helhetsperspektiv och samarbete på alla nivåer för att städer ska kunna leda klimatomställningen. Stadsplanering, politiska beslut och medborgarengagemang framhålls

som avgörande faktorer för att skapa gröna och hållbara städer som ger attraktiva och hälsosamma livsmiljöer för dagens och framtidens generationer. Invånarantalet stadigt ökat varje år sedan 2022, och prognoserna pekar på fortsatt tillväxt. År 2024 bor det ungefär 38 000 invånare i Jägersro (Malmö.se, fakta och statistik, 2024). Denna siffra avser de bofasta invånarna, vilket innebär att de inte bara arbetar utan även bor där. Den dagliga befolkningen i området uppgår till cirka 12 000 personer, varav de flesta är sysselsatta inom fabriker eller verkstäder som är centrala för områdets ekonomi. (Malmö.se, fakta och statistik, 2024)

Denna tillväxt i invånarantal och den stora andelen sysselsatta inom industriella sektorer är avgörande faktorer för att förstå Jägersros dynamik och behov. Med en växande befolkning och en ekonomi som i stor utsträckning är beroende av industriella arbetsplatser, är det viktigt att ta hänsyn till hur stadsplanering och samhällsservice kan anpassas för att möta de specifika behoven och utmaningarna i området. Statistikunderlaget för Malmö, är en omfattande samling data som täcker olika aspekter av staden. Denna data är strukturerad ämnesvis och geografiskt för olika områden inom Malmö. Informationen inkluderar bland annat demografiska faktorer som ålder, kön och flyttningar, samt hushållsrelaterade variabler såsom hushållsstorlek och typ (Malmö.se, 2024). Vidare omfattar statistiken information om utbildningsnivå, ursprungsland, pendling, ekonomi, och fordonsrelaterade uppgifter som bilägande och körkortsinnehav. Den tillhandahållna variabelbeskrivningen ger detaljerade förklaringar till nyckeltalen som presenteras i Excel-filen och ger användarna en bättre förståelse för de olika statistiska variablerna. Denna information är grundligt källgranskad och täcker den folkbokförda befolkningen i Malmö. Det är viktigt att notera att personer utan uppehållstillstånd eller de som inte är folkbokförda i kommunen inte inkluderas i denna statistiksamling. (ibid)

Jägersroprojektet är ett samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn. Detta finns det en stor del litteratur om, något som denna uppsatsen har lagt stort fokus på. I början av 2019 etablerades SMT Malmö Partner Holding AB som ett resultat av ett samarbete mellan tre välrenommerade fastighetsbolag: Skanska, MKB och Tornet. Det gemensamma målet för detta partnerskap var att transformera Jägersro i Malmö till Öresundsregionens främsta exempel på en hållbar stadsdel (Projektjägersro.se, årsredovisning SMT Holding, 2023).

SMT Malmö Partner Holding AB fungerar som ett holdingbolag och har som huvudsaklig uppgift att äga och förvalta dotterbolag. Ett av de mest betydande köpen som gjordes var

markområdet jägersro, som även inkluderar Jägersros travbana i Malmö, från Skånska Travsällskapet. Syftet med köpet var att genom dotterbolaget, SMT Malmö Partner Holding AB, utveckla området till en mångfacetterad stadsdel med bostäder, kontor, parkeringsmöjligheter, kommersiella lokaler, utbildningsinrättningar samt samhällsservice. Med ett särskilt fokus på bostadsbyggande planeras även att genomföra nödvändiga rivnings- och exploateringsarbeten för att förbereda marken för byggprojekt (Projektjägersro.se, årsredovisning SMT Holding, 2023)

Under räkenskapsåret 2022 noterades flera viktiga händelser, inklusive Malmö kommuns beslut att inleda arbetet med en fördjupad översiktsplan för området. Bolaget fastställde även enaffärsplan och ett hållbarhetsprogram för verksamheten. Förväntningarna på framtida utveckling innebär att Jägersro ska omvandlas till en livfull stadsdel som erbjuder en mångfald av funktioner och tjänster för dess invånare. Första byggstarten förväntas ske år 2027 och förväntas vara klart 25 år senare (Projektjägersro.se, Projektet, 2024). Ägarförhållandena för SMT Malmö Partner Holding AB är fördelade enligt följande: MKB 44%, Skanska 45%, Tornet 10%, och Malmö Stad, genom Malmö Stadshus AB 1% (Projektjägersro.se, Om oss, 2024). Genom att sammanfatta SMT Malmö Partner Holding ABs styrdokument och dess planer för att utveckla Jägersro till en hållbar stadsdel, ges en bättre förståelse för de utmaningar och möjligheter som finns i stadsutvecklingsprojekt av denna omfattning.

Städer spelar en allt viktigare roll i hanteringen av klimatutmaningar och utgör ett potentiellt centrum för innovation och åtgärder. Jägersroprojektet i Malmö är ett exempel på en framtida stadsdel som strävar efter att bli den mest hållbara i Öresundsregionen (Projektjägersro, Vad vi vill med jägersro:5 2024). Litteraturöversikt integreras för att belysa den teoretiska bakgrunden och förståelsen kring städernas roll i klimatomställningen. Litteraturöversikten gav omfattande relevanta resultat om stadens klimatpåverkan och strategier för hållbar stadsutveckling. Vetenskapliga artiklar, rapporter och policydokument granskades och analyserades för att identifiera nyckeltrender och insikter. Dessa teoretiska perspektiv användes sedan för att studera och analysera Jägersroprojektet. Resultaten av litteraturöversikten visar att enligt de analyserade policydokumenten och strategiska planerna är målet att omvandla Jägersro till en ledande hållbar stadsdel. Detta omfattar inte bara

förbättrad miljöprestanda utan även en hög nivå av innovation och modern stadsplanering (Projektjägersro.se, Vad vi vill med jägersro, 2024).

Den visar även att Malmö kommun och SMT Malmö Partner Holding AB har implementerat flera strategier för att uppnå dessa mål. En central strategi är att fokusera på att minska projektets klimatpåverkan genom att införa gröna byggnormer och hållbara teknologier. Exempel på dessa strategier inkluderar användning av energieffektiva byggmaterial, implementering av förnybara energikällor och främjande av grön infrastruktur som parker och gröna tak (IVL, Jägersro – En klimatoptimerad stadsdel, 2024).

En annan viktig aspekt av projektet är det strategiska arbetet med att främja hållbarhet genom samarbete mellan offentliga och privata aktörer. Litteraturöversikten visar att Malmö kommun har lagt stor vikt vid att involvera privata företag och investerare i planerings- och genomförandefasen av projektet (Projektjägersro.se, Ytterligare ett steg mot en ny stadsdel i Jägersro, 2024). Projektet syftar också till att främja social hållbarhet genom att skapa en stadsdel som är både ekonomiskt och socialt inkluderande. Detta innebär att Jägersro inte bara ska vara en plats för högkvalitativa bostäder och kommersiella utrymmen, utan även en stadsdel som erbjuder tillgång till offentliga tjänster, grönområden och kulturella aktiviteter som främjar en hög livskvalitet för alla invånare (ibid).

6. Diskussion

Ägandet av SMT Malmö Partner Holding AB visar en blandning av intressen och viljor som kan påverka stadsutvecklingsprojekt som Jägersro i Malmö. Fördelningen av ägande, där MKB, Skanska, Tornet och Malmö Stad, visar på en entreprenöriell strategi för att hantera resurser och ansvar. Neoliberal styrning, med PPP, har blivit en framträdande strategi i liknande stadsutvecklingsprojekt. Denna neoliberal styrningsmodell, som betonar marknadsbaserade lösningar och privata investeringar, ses ofta som en väg till ökad

effektivitet och ekonomiska fördelar. Ett tydligt exempel på dett arbetsätt kan ses i Jägersroprojektet i Malmö, där kommunen har skapat en företagsgrupp bestående av både statliga och privata aktörer för att utveckla området. Denna del av uppsatsen ämnar att redogöra för detta. Denna del ämnar också att besvara dom två frågeställningarna som tidigare nämnts, dessa är följande:

1. *Varför jobbar kommuner efter neoliberal styrning med incitament av PPP?*
2. *vilka risker finns det med neoliberal styrning med incitament av PPP?*

6.1 Neoliberal styrning

En central aspekt av neoliberal styrning är att den offentliga sektorn minskar sin kontroll och istället låter den privata sektorn styra. I Jägersroprojektet exemplifieras detta genom att Malmö stad inte styr alla aspekter av fastighetsutvecklingen, utan låter andra aktörer som privata företag delta och sätta sina egna mål och prioriteringar. Istället för att styras av regler, anpassar sig aktörerna till sin egen agenda som kan vara bestämd från intressenter, såsom anställda, konsumenter och aktieägare. Neoliberal styrning som strategi uppmuntrar företag att balansera och integrera intressen från olika aktörer för att uppnå de mål som sätts upp för projektet (Verone, Renée. 2010). I Jägersroprojektet innebär detta att man söker lösningar som inte bara främjar ekonomisk tillväxt utan också tillgodoser hållbarhetskrav, genom samarbete mellan både offentliga och privata sektorer (Hodge & Greve, 2007).

I praktiken innebär den neoliberal strategin att Malmö stad överlåter en del av sitt ansvar för projektet till privata företag (Phillips & Ilcan, 2011). Detta görs för att ge ekonomisk tillväxt, särskilt genom fastighetsutveckling, samtidigt som staten minskar sitt ansvar för vissa aspekter som förvaltning och skötsel av anläggningarna. Trots detta behåller Malmö stad sitt ansvar för andra viktiga delar av projektet, som reglering och markexploatering. Denna fördelning av ansvar är en central del av den neoliberal styrningen och syftar till att kombinera privata företags effektivitet med offentliga intressens behov av reglering och övervakning, för att skapa en balans mellan ekonomisk framgång och hållbar utveckling (Tenberg et al., 2014).

När strategier som denna tillämpas i stadsutvecklingsprojekt har det ofta lett till en privatisering av tidigare offentliga ytor, vilket ger privata företag ett större inflytande över stora delar av staden. När offentliga områden övergår till antingen privat ägo eller förvaltning, kan det påverka hur stadens resurser används och fördelas, samt vilka typer av fastighetsprojekt som prioriteras. Företag som är involverade i dessa projekt har ofta specifika ekonomiska mål och intressen, vilket kan leda till att vissa områden och typer av projekt främjas på bekostnad av andra (Phillips & Ilcan, 2011). Detta tillvägagångssätt syftar till att locka till sig kapital och innovation från den privata sektorn, vilket kan bidra till att utveckla området på ett sätt som är både ekonomiskt och miljömässigt hållbart. Genom att minska regleringarna hoppas staden kunna öka hastigheten på utvecklingen samt förbättra den övergripande kvaliteten på stadsdelen. Men detta innebär också betydande utmaningar. En av de största utmaningarna är att balansera privata vinstintressen med allmänhetens bästa. När privata företag får ett stort inflytande kan det bli svårt att säkerställa att projektet inte bara fokuserar på lönsamhet utan också tar hänsyn till sociala och ekonomiska behov hos invånarna (Gibson et al., 2023).

Vad gäller teorin neoliberal styrning är det till en början lätt att ifrågasätta sammanslagning av dessa två begrepp. Men faktum är att den typen av strategi som Malmö kommun använder sig av går att förklara med detta. Med hjälp av PPP kan man se tydligt i vilken riktning Malmö stad vill gå. Malmö stad har skapat en företagsgrupp med flera, både statliga och privata bolag för att projektleda samt slutföra Jägersroprojektet. Detta samarbete reflekterar centrala principer inom neoliberal styrning, där betoning läggs på integrera marknadsbaserade lösningar och privata investeringar för att optimera stadsutvecklingsprojekt. Istället för att uteslutande förlita sig på offentliga resurser och planeringsprocesser, så väljer kommuner att integrera privata aktörer för att utnyttja de ekonomiska fördelarna samt de kontakter som privata internationella företag har (Koppenjan & Enserink, 2009).

Genom att bygga och fördela fastigheter till de företag som driver och äger projektet, främjar projektet konkurrens och marknadsinriktade investeringar. Denna strategi är typisk för neoliberal styrning i urbana miljöer, som betonar decentralisering av beslutsfattande och privatisering av stadsutvecklingsprojekt för att öka ekonomisk tillväxt och hållbarhet. (Phillips & Ilcan, 2011). För att denna typen av projekt ska fungera krävs det att de finns ett arbetsätt för detta. Ett sätt att möjliggöra detta på, är med PPP. Det är en teori som redogör för

samarbetet mellan den offentliga sektorn och den privata sektorn. En huvudpelare i det PPP som utgör Jägersroprojektet är det långvariga samarbetet mellan aktörerna (Engel et al, 2020). Detta kan bli problematiskt då man redan har försökt att renovera och bygga nytt i Jägersro i form av en ny travbana, den gången räckte pengarna, från MKB, inte till och man fick flytta projektet (Pettersson, 2022).

För att besvara den första frågeställningen "*Varför jobbar kommuner efter neoliberal styrning med incitament av PPP?*" Det är viktigt att ifrågasätta varför denna strategi har väljs. Det finns flera orsaker till varför PPP ofta föredras framför renodlade offentliga projekt. Två av de mest framträdande orsakerna är effektivitetsvinster och viljan för långsiktigt underhåll.

Effektiviteten visar sig genom den privata sektorns förmåga att leverera tjänster och infrastruktur snabbare, till en lägre kostnad än vad den offentliga sektorn ofta kan uppnå. Privata företag har ofta mer erfarenhet, resurser och flexibilitet att anpassa sig till förändrade förhållanden och behov. Detta kan leda till förbättrad projektledning, ny innovation samt optimering av resurser, vilket i slutändan kan resultera i lägre kostnader och högre kvalitet för allmänheten (Gibson et al., 2023).

Projekt som involverar privata företag tenderar att slutföras i tid oftare än de som enbart drivs av offentliga myndigheter (Engel, Eduardo, Fischer, Ronald D & Galetovic, Alexander. 2020). Detta beror på att privata företag, till skillnad från offentliga organisationer, har ett starkt ekonomiskt incitament att hålla sig till tidsplanen. Försenade projekt innebär ökade kostnader och potentiella straffavgifter för privata företag, vilket skapar ett starkt driv att undvika förseningar. Dessutom har privata företag vanligtvis mer flexibilitet och förmåga att snabbt anpassa sig till förändrade förhållanden eller problem som kan uppstå under projektets gång, vilket ytterligare bidrar till effektivitet och till att tidplaner följs (Engel et al., 2020).

En annan viktig anledning är att PPP främjar större ansvarstagande för långsiktigt underhåll och hållbarhet. När privata aktörer är involverade i både byggandet och driften av ett projekt, har de ett eget intresse av att säkerställa att infrastrukturen hålls i gott skick under hela avtalsperioden. Om en byggnad eller stadsdel hålls i gott skick under lång period ökar detta värdet på fastigheter. (Engel, et al, 2020) Detta står i kontrast till traditionella offentliga

projekt där initiala byggkostnader kan vara huvudfokus, medan underhåll och långsiktig utveckling kan sättas i andra rummet. Genom att kombinera byggande och underhåll i ett enda avtal med leverantörer man litar på, kan PPP som strategi säkerställa att ett projekt optimeras och blir framgångsrikt (Engel, et al 2020).

Privata företag är mer motiverade att säkerställa högkvalitativt underhåll av infrastrukturen. Med PPP som strategi är det ofta det privata företagets ansvar att både bygga och underhålla infrastrukturen eller fastigheten över en lång tidsperiod. För att maximera långsiktig lönsamhet måste dessa företag säkerställa att infrastrukturen hålls i gott skick, eftersom förbiseende av underhåll kan leda till kostsamma reparationer eller till och med totalt misslyckande av projektet. Långsiktigt och regelbundet underhåll kan också innebära att företaget sparar pengar genom att förhindra större problem från att uppstå, vilket ytterligare stärker deras ekonomiska incitament att upprätthålla hög kvalitet (Phillips & Ilean, 2011).

Det finns kritik mot denna typen av samarbetsvägar. I dessa partnerskap bär den offentliga sektorn ofta en stor risk vad gäller ansvarsutkrävande, detta inkluderar även ekonomiska förluster, medan den privata sektorn kan maximera sina vinster utan att behöva ta på sig motsvarande ansvar. Detta innebär att när projekt misslyckas eller överskrider budgeten, är det skattebetalarna som får bära kostnaden, medan de privata företagen fortfarande kan dra nytta av vinsterna. Genom påtryckningar kan de påverka till exempel vem stadsdelen ska byggas för eller vad som är viktigt för just denna stadsdel. Detta kan leda till beslut som prioriterar företagets intressen på bekostnad av allmänhetens behov (Brenner & Iossa, 2006). Ett tydligt exempel på denna risk visas i ett fastighetsprojekt i Burlöv i Skåne. Burlövs kommun köpte marken av Kronetorp Park AB för 208 miljoner kronor, men trots denna stora investering gick Kronetorp Park i konkurs ett år senare. Det har nu uppstått en osäkerhet om vem som ska stå för kostnaderna för att åtgärda problem med vattenskadade bostadsrätter och vem som ska riva de industrifastigheter som inte längre kan användas. Många bostäder i Kronetorp har haft allvarliga konstruktionsproblem sedan de byggdes för fem år sedan, inklusive läckande terrasser och värmesystem som inte fungerar (Nyrén, 2024).

Markområden som tidigare ägdes av Kronetorp Park AB köptes av kommunen för att undvika framtida problem, men det finns frågor om hur de 208 miljonerna har använts.

Kronetorp Park AB hade också åtagit sig att sanera marken och riva en betongfabrik, men gick i konkurs innan dessa åtgärder slutfördes. Dessa kostnader riskerar nu att belasta kommunen. Kritiker menar att kommunens hantering av markköpet och samarbetet med Kronetorp Park AB har varit för passiv och bristfällig. (Nyrén, 2024)

Liknande risker kan ses i Jägersroprojektet, där SMT Malmö Partner Holding AB, som är en sammanslagning av privata aktörer som Skanska och Tornet samt det kommunala bolaget MKB, även Malmö stadshus har en procent i bolaget (Projektjägersro.se. Om oss, 2024). Trots att projektet har som mål att skapa en hållbar stadsdel för hela Malmö, styrs mycket av beslutsfattandet av privata intressen som fokuserar på ekonomisk avkastning. Genom att skapa och fördela byggrätter till både projektägarna och externa intressenter, främjas konkurrens och marknadsinriktade investeringar (Engel et al, 2020).

Liknande problem, som i Burlöv, har också hänt i Malmö. Detta är något som även MKB har uppmärksammat. MKB, som är en del av Jägersroprojektet, avslutade 2022 fem samarbeten med en byggentreprenör. Problemen med denna entreprenör inkluderade låga eller obefintliga löner, ett otillräckligt ID-system för att säkerställa att rätt personer arbetade på byggplatserna, obehöriga underentreprenörer och obetalda skatter för byggarbetare. En konsekvens av detta är att oseriösa företag kan hålla lägre priser än seriösa aktörer, vilket riskerar att leda till undermåliga slutprodukter. En viktig fråga är hur dessa entreprenörer anställs från början. Uppsägningen av samarbetet har orsakat förseningar i byggprojekten, och MKB tvingas nu genomföra nya upphandlingar för att slutföra projekten (Sydsvenskan, 2020). Denna problematik speglar en genomgående risk med PPP, vilket inte bara gör projekten dyrare utan även försämrar kvaliteten, något som i slutändan drabbar både boende och skattebetalare.

6.2 Risker med PPP

Denna del ämnar att redogöra för den andra frågeställningen då, som nämnt ovan, är det ofta den offentliga sektorn som får bära riskerna. Detta är något som de privatanställda projektledarna i Jägersroprojektet är medvetena om och de skriver därför i sina

visionsdokument: *“Vi ber därför Malmö stad om planprocesser som stödjer vår vision, idé och strukturplan. Tillsammans gör vi den socialt hållbara, klimatpositiva och variationsrika stadsdelen möjlig.”* (Projektjägersro.se, *Vad vi vill med jägersro*, 2024) Trots att en privata aktör som till exempel Skanska driver Jägersroprojektet, är det tydligt att de är beroende av Malmö stads planprocesser. Detta citat visar att den offentliga sektorns roll är avgörande för att projektet ska kunna genomföras enligt den vision som de privata aktörerna har. Detta beroende understryker att den offentliga sektorn fortfarande bär en betydande del av ansvaret, då de måste säkerställa att planprocesserna anpassas för att stödja projektet. Detta är något som även Engel et al. beskriver genom att förklara att även om den privata sektorn står för byggandet, så är det den offentliga sektorn som beslutar om, när och hur byggprojekten ska genomföras (2020). Samarbeten mellan offentliga och den privata sektorn är ofta konstruerade på sätt som kan leda till betydande långsiktiga risker för den offentliga sektorn. Ett vanligt upplägg är att den privata sektorn tillhandahåller och sköter bostäderna under kontraktperioden, men när kontraktet löper ut överförs ägandet av bostäderna till den offentliga sektorn (Brenner & Iossa, 2006).

Problemet med detta upplägg är att privata aktörers motivation att investera i långsiktighet och innovation minskar, särskilt eftersom de vet att om projektet misslyckas eller går dåligt, är det den offentliga sektorn som måste köpa ut dem. Brenner och Iossa påpekar att denna risk för projektet är negativ då den minskar företagets drivkraft att göra nödvändiga investeringar och underhåll som är avgörande för stadsdelens långsiktiga värde. Denna osäkerhet och potentiella ineffektivitet försvagar de långsiktiga fördelarna med PPP och lägger en betydande finansiell börda på den offentliga sektorn, vilket i slutändan kan påverka skattebetalarna negativt. Denna problematik är direkt tillämplig på Jägersroprojektet. Precis som Brenner och Iossa argumenterar, finns det en risk att motivationen för Skanska att investera i långsiktig social hållbarhet försvagas om de vet att om projektet misslyckas, kommer den offentliga sektorn att stå för kostnaderna. Alltså kan de privata företagen fokusera på att bygga för ekonomisk vinst medan den offentliga sektorn får fokusera på offentliga ytor eller till exempel parker där det sällan finns en ekonomisk vinst att utvinna (Brenner och Iossa, 2006).

Vad man vill uppnå med denna typen av strategi är att den offentliga sektorn i huvudsak ska stödja och reglera, medan den privata sektorn driver ekonomisk tillväxt och innovation. Detta

är något som Jägersroprojektet är ett exempel på. Man vill driva projektet i första hand genom det privata men man vill samtidigt ha den offentliga sektorn till sin hjälp genom att ge dem förutsättningarna som man önskar. Detta visar sig inte bara i de sociala frågorna av Jägersroprojektet, utan även i de offentliga platserna. Platser som inte genererar intäkter eller kan säljas måste den offentliga sektorn och kommunen ansvara för. *“Vi ber Malmö stad att bygga de delar staden ansvarar för på ett sätt som skapar minimal klimatpåverkan. För att vår stadsdel ska bli klimatpositiv behöver gator, torg och parker på allmän plats byggas med minimal klimatpåverkan”* (Projektjägersro.se, Vad vi vill med jägersro, 2024). Citatet förklarar den problematik som tidigare har beskrivits i riskfaktorer vad gäller Neoliberal styrning med hjälp av PPP. Detta innebär att ansvaret för byggandet delvis läggs på kommunen, trots att MKB, Tornet och Skanska ska utföra bygnadsprojektet. Detta skapar problem för invånarna i Jägersro, som kommer att hålla den offentliga sektorn ansvarig för byggandet, även om de inte har utfört det (Engel et al., 2020). Samtidigt kan det långvariga samarbetet bidra till att projektet utvecklas över tid. Det betyder dock inte att utvecklingen alltid kommer att ske i rätt syfte.

Jägersroprojektet har lagt stor vikt vid hållbar utveckling (IVL,2024). Men det är viktigt att fråga sig om detta är något som görs enbart för att öka värdet på de privata byggnaderna. En av de centrala aspekterna i Jägersroprojektet är dess mål att skapa en klimatpositiv stadsdel. För att uppnå detta behöver gator, torg och parker på allmän plats byggas med minimal klimatpåverkan. Det är dock värt att notera att de delar av projektet som inte är lönsamma överlåts till kommunen. Detta påvisar de kvarstående problemen kring både PPP och neoliberal styrning. Även vad avser att bygga klimatpositivt innebär sådana partnerskap att den offentliga sektorn tar på sig en större del av riskerna, medan den privata sektorn skördar de största vinsterna (Brenner & Iossa, 2006). I Jägersroprojektet innebär detta att kommunen ansvarar för byggandet och underhållet av de offentliga platserna, som inte genererar direkta intäkter, medan de privata aktörerna kan fokusera på de lönsamma delarna av projektet.

Denna uppdelning riskerar att skapa en ojämn fördelning av ansvar och resurser. Offentliga sektorn bär en stor del av risken, vilket inkluderar finansiella förluster och långsiktiga ansvar, medan den privata sektorn kan dra nytta av de ekonomiska fördelarna. Detta skapar en obalans som är tecken på neoliberal styrning, där marknadens krafter prioriteras och statens roll begränsas till att stödja samt reglera projekt som detta (Phillips & Ilcan, 2011).

Vidare pekar forskningen på att sådan ordning kan minska incitamenten för privata företag att investera i långsiktig hållbarhet och innovation, om de tecknat ett sådant avtal där deras anläggningar så småningom kommer att bli offentligt ägda utan ytterligare ersättning (Brenner & Iossa, 2006). Detta kan leda till bristfälliga resultat för den offentliga sektorn, som i slutändan kommer att ha ansvaret för detta område. (ibid)

Detta visar att det är viktigt att granska och ifrågasätta om hållbarhetsinsatserna i projekt som Jägersroprojektet verkligen syftar till att främja långsiktig social och miljömässig hållbarhet, eller om de främst är en strategi för att öka de privata byggnadernas marknadsvärde. Att delar av projektet som inte genererar direkt vinst överläts till kommunen illustrerar tydligt de kvarstående utmaningarna med neoliberal styrning och PPP. Denna uppdelning bidrar till att skapa en obalans i ansvar och resurser, där den offentliga sektorn bär den största bördan medan den privata sektorn drar nytta av vinsterna Koppenjan & Enserink, 2009).

Detta kan ge långsiktiga konsekvenser och så även i Jägersroprojektet. Jägersroprojektet har potential att bli bra för invånarna. Men vad denna analytiska del diskuterar är vad som händer om det inte blir det. Vem bär ansvaret och vem får betala för det? Invånarna och dom boende kommer definitivt få ta skadan ifall projektet drar ut på tiden mer än dom 25 år som redan är planerade. Det kommer det bli skattebetalare som kommer att få de ekonomiska konsekvenserna ifall projektet inte blir bra. Dels genom den 1 procent som Malmö stadshus äger (SMT, Årsredovisning, 2023). 1 procent kanske är inte mycket jämfört med de andra ägarna men i stora projekt som detta kommer det att medföra stora kostnader. Dels finns det även en risk för att samarbetet företaget och kommunen eller regionen inte ska fungera trots goda relationer. Detta har företaget Skanska varit med om innan men då i Göteborg men även, Skånska kommuner som tidigare nämnt, i Burlöv. (Granstrand, 2020).

För att besvara frågan "*Vilka risker finns det med neoliberal styrning och incitament genom PPP?*", kan flera risker identifieras. En av de mest framträdande riskerna är den ekonomiska riskfördelningen, där den offentliga sektorn ofta bär en stor del av den ekonomiska risken. Om ett projekt misslyckas eller överskrider budgeten är det vanligtvis skattebetalarna i form av offentlig sektor som får stå för kostnaderna, medan den privata sektorn maximerar sina vinster utan att ta på sig motsvarande ansvar. Dessa ekonomiska risker kan vara flera. Det finns flera exempel där den privata och den offentliga sektorns samarbete har fallerat. För

att ha ett välfungerande samarbete mellan kommun och den privata sektorn krävs det att där den ena parten är svagare ska den andra parten vara starkare. Detta är något som är väldigt välbehövligt när det kommer till den fysiska utveckling av städer (Koppenjan & Enserink, 2009).

Den andra risken med PPP är ansvarsskyldighet. En lösning på detta är att ersättningen är kopplad till hur väl kvaliteten upprätthålls efter att projektets har blivit färdigställt. När privata aktörer får betalt baserat på hur väl de uppfyller specifika kvalitetskrav för drift och underhåll, får de starka incitament att se till att anläggningen fungerar som planerat och att underhållet är tillräckligt (Engel et al., 2020).

Om betalningarna inte är kopplade till faktisk prestation, riskerar PPP att skapa en ovilja inom privat sektor. Detta kan visa sig genom att privata aktörer kanske inte är lika motiverade att hålla nere kostnader och upprätthålla kvalitetsstandarder, eftersom de inte behöver oroa sig för de utbetalningar som annars hade fallerat. När privata företag inte drabbas av ekonomiska konsekvenser som konsekvens av eventuell ineffektivitet eller bristande prestation, minskar deras motivation att arbeta effektivt och leverera hög kvalitet. Detta kan leda till att projektet drabbas av förseningar och kostnadsökningar, vilket i sin tur belastar den offentliga sektorn och skattebetalarna. Den långsiktiga kvaliteten på projektet kan även den påverkas negativt, eftersom privata aktörer kan välja billigare material och metoder som inte uppfyller hållbarhets- eller kvalitetskrav. Detta för att maximera sina egna vinster. I slutändan kan detta resultera i att offentliga myndigheter behöver investera ytterligare resurser för att åtgärda brister och upprätthålla kvaliteten, vilket försvagar dom positiva delarna med att använda PPP som strategi (Engel et al., 2020)

Ännu en risk när det kommer till PPP är bristen på effektiv kommunikation mellan olika statliga myndigheter. Detta problem uppstår när olika myndigheter har motstridiga mål som inte kommuniceras på ett korrekt och tydligt sätt. Detta kan leda till att de ursprungliga avtalen blir väldigt svåra att uppnå. Dessa samordningsproblem kan visa sig genom att till exempel miljöstandarder och ekonomiska regleringar inte har samma mål eller bra kommunikation mellan varandra. Om till exempel miljömyndigheter sätter ambitiösa mål för att fokusera på miljöfrågor, medan fastighetsförvaltningen fokuserar på att skapa projekt som är kostnadseffektiva. Detta kan sätta de företag som är inblandade i en svår sits genom att företagen inte kan uppfylla den ena eller den andra sidans krav. Detta kan leda till att

projektet blir dyrare, försenat eller i vissa fall att projektet till slut inte blir av (Johnstone & Wood, 2001).

Om offentliga infrastrukturprojekt är olönsamma, kan privat deltagande fortfarande vara möjligt om de kombineras med mer lönsamma aktiviteter. Det är viktigt att bestämma kontraktens utformning noggrant för att möjliggöra finansiering av olönsamma delar med hjälp av intäkter från lönsamma delar. Investeringar i transportsystem, som vägar, tunnlar, broar och kollektivtrafik, är inte alltid ekonomiskt lönsamma men kan ändå bidra positivt till hållbar utveckling. Genom att kombinera dessa med mark- och fastighetsutveckling kan de lönsamma delarna finansiera de olönsamma delarna (Hodge & Greve, 2007). Detta gör man genom att bredda vyerna både för ekonomin och för samarbete samt för infrastruktur. Detta gör man genom en kombinationen av transport och infrastruktur i form av fastigheter. Till exempel kan en bostads värde sjunka beroende på hur svårt det är att ta sig till platsen. I detta sammanhang innebär det att öka värdet på en bostad eller ett bostadsområde genom investeringar i områden som inte alltid är direkt lönsamma, som till exempel transport (Koppenjan & Enserink, 2009).

Enligt Hodge & Greve fokuserar ofta den privata sektorn på det som är lönsamt medan den offentliga sektorn får ansvara för de delar som inte är ekonomiskt vinnande. Dessa problem kan leda till ökade offentliga kostnader, risk för projektmisslyckande och felaktigt fokus för projektmål. Offentliga sektorn kan tvingas att täcka kostnader som skulle ha finansierats genom privata intäkter, vilket kan påverka budgeten för andra viktiga områden och skapa förhandlingstvister. För att motverka dessa utmaningar är det viktigt att noggrant utforma avtal som tydligt definierar ansvarsområden och risker, samt att implementera övervaknings och utvärderingsmekanismer som säkerställer att både lönsamma och olönsamma delar av projektet får adekvat stöd. Genom att skapa rättvisa och transparenta avtal kan man minimera risken för ekonomisk obalans och maximera projektets framgång och hållbarhet (Hodge & Greve, 2007).

Ännu ett sätt att motverka dessa problem är en stark och koordinerad strategi där alla berörda parter samarbetar för att skapa ett sammanhängande projekt. Detta innebär att etablera tydliga kommunikationskanaler, definiera gemensamma målsättningar och implementera en övergripande strategi som integrerar både ekonomiska och miljömässiga mål. Ett sådant samarbete kan minska risken för konflikter och säkerställa att PPP strategier kan

genomföras på ett sätt som är både ekonomiskt hållbart och miljömässigt ansvarstagande (Johnstone & Wood, 2001). En allvarlig risk i PPP är risken för monopol och brist på konkurrens, som kan uppstå när den offentliga sektorn erbjuder omfattande finansiella intäkt och garantier för att locka privata investeringar. Dessa åtgärder, som kan inkludera bidrag och ekonomiska garantier, syftar ofta till att minska riskerna för privata investerare och göra projekten mer lockande. Men om stödet blir för stort, kan det ge vissa företag ensamrätt och skapa privata monopol, vilket minskar konkurrensen (Hodge & Greve, 2007).

Monopol kan medföra flera negativa konsekvenser. För det första innebär avsaknaden av konkurrens att de mekanismer som normalt sett hjälper till att hålla priserna nere och kvaliteten uppe inte fungerar effektivt. När privata företag inte utsätts för konkurrens, minskar deras vilja att förbättra effektiviteten och kundservicen, vilket kan leda till försämrad servicekvalitet och ökade kostnader för de boende (Lobina & Hall, 2003). För det andra kan monopol leda till en obalanserad fördelning av resurser, där dessa inte används på det mest effektiva sättet för samhället som helhet. Istället kan resurserna inriktas på att maximera vinsten för det privata företaget, vilket kan resultera i mindre optimala lösningar för projektet (Johnstone & Wood, 2001).

Dessutom kan monopol göra det svårt för nya aktörer att komma in på marknaden, vilket kan minska innovationstakten och förhindra utvecklingen av bättre och mer kostnadseffektiva lösningar. När en enda aktör dominerar marknaden, kan de också utöva otillbörlig påverkan på politiska och ekonomiska beslut, vilket kan underminera demokratin och leda till korruption och ineffektivitet (Johnstone & Wood, 2001). För jägersroprojektet bör inte monopol vara en risk eftersom det kommer vara noga övervakat av Malmö kommun men det är fortfarande en fara när man har långa samarbeten med en aktör.

6.3 Sammanfattning av analys

Denna analys har undersökt hur neoliberal styrning, genom PPP, påverkar långsiktiga stadsutvecklingsprojekt som Jägersroprojektet i Malmö. Neoliberal styrning betonar marknadsbaserade lösningar och privata investeringar för att optimera effektivitet och

ekonomiska fördelar. I Jägersroprojektet ses sådan strategi där Malmö stad samarbetar med privata aktörer för att utveckla området, vilket reflekterar neoliberal principer om decentralisering och privatisering. Det framgår att PPP ofta väljs på grund av nyckelmekanismer som erbjuder effektivitetsvinster och incitament för långsiktigt underhåll. I ett PPP strategier har privata företag ekonomiska incitament att slutföra projektet i tid och upprätthålla hög kvalitet, eftersom deras lönsamhet är direkt kopplad till projektets framgång och långsiktiga prestation. Dessa incitament kan leda till förbättrad projektledning och högre kvalitet på genomförandet, vilket i sin tur kan främja effektivitet och innovation (Engel et al, 2020)

Trots dessa fördelar är det viktigt att beakta de betydande risker som är förknippade med PPP. En av de största utmaningarna är att den offentliga sektorn ofta bär en oproportionerligt stor del av riskerna. Om ett projekt misslyckas eller överskrider budgeten, kan det vara skattebetalarna som får stå för de extra kostnaderna, medan den privata sektorn kan dra nytta av de potentiella vinsterna utan att behöva ta ett motsvarande ansvar för eventuella problem som uppstår. Denna obalans kan skapa ekonomiska och sociala problem, där den offentliga sektorn och skattebetalarna får hantera negativa konsekvenser samtidigt som de privata aktörerna inte hålls ansvariga för de långsiktiga effekterna av sina investeringar. Därför är det avgörande att noggrant balansera risker och belöningar i PPP-avtal och att utforma tydliga kontrakt som skyddar allmänna intressen och säkerställer att både offentliga och privata parter har lämpliga ansvar och incitament (Hodge & Greve, 2007).

För Jägersroprojektet riskerar en sådan obalans att bli problematisk. Trots projektets fokus på hållbar utveckling och att bli en klimatpositiv stadsdel kan långsiktiga förseningar eller kostnadsöverdrag drabba både invånarna och den offentliga sektorn. Invånarna kan påverkas negativt om projektet drar ut på tiden, medan kommunen kan stå för extra kostnader på grund av sin andel i projektet, trots att den är relativt liten. Kommunen kan komma att drabbas av ytterligare ekonomiska belastningar på grund av sin andel i projektet. Även om kommunens finansiella inblandning kan vara begränsad jämfört med privata aktörers investeringar, kan de ekonomiska riskerna som uppstår från förseningar eller kostnadsöverdrag få oproportionerligt stora konsekvenser för kommunens budget. Den offentliga sektorn kan behöva täcka extra kostnader som uppstår från oförutsedda problem eller från behovet av att upprätthålla projektets kvalitet och effektivitet. Dessa kostnader kan omfatta allt från ökade utgifter för att

hantera byggförseningar till behovet av att göra ytterligare investeringar för att kompensera för försämrad kvalitet eller minskad funktionalitet (Koppenjan & Enserink, 2009).

Denna del av uppsatsen har även belyst att det finns en risk att de privata aktörerna kan bli mindre benägna att investera i långsiktig hållbarhet, eftersom de vet att ägandet kommer att övergå till den offentliga sektorn när kontraktet löper ut. Detta kan leda till långsiktiga brister och öka den finansiella bördan på kommunen och skattebetalarna. Sammanfattningsvis visar denna analys att Jägersroprojektet kan ha positiva effekter, men att det även finns flera risker och utmaningar kopplade till neoliberal styrning och PPP som måste beaktas. Det är viktigt att övervaka och ifrågasätta projektets långsiktiga hållbarhet och ansvarsfördelning för att säkerställa att det verkligen gynnar samhället och inte endast de privata intressena.

7. Slutsats

Avslutningsvis kan det konstateras att neoliberal styrning, i form av PPP, innebär både möjligheter och betydande risker för stadsutvecklingsprojekt som Jägersroprojektet i Malmö. Den neoliberal strategin att decentralisera kontroll och låta marknadskrafter styra har potential att effektivisera projekt och främja innovation. Men denna strategi medför också komplexa utmaningar, särskilt när det gäller riskfördelning, långsiktig hållbarhet och social rättvisa.

I Jägersroprojektet har Malmö stad valt att överlåta delar av sitt ansvar till privata aktörer för att främja ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Genom att integrera marknadsbaserade beslut och privata investeringar kan man uppnå ökad effektivitet och konkurrenskraft. Samtidigt innebär detta en minskad direkt kontroll från stadens sida, vilket kan leda till att offentliga intressen ibland får stå tillbaka för privata vinstintressen. Å andra sidan finns det alltså stora risker med detta arbetsätt. Dessa riskerna visar sig genom framförallt ekonomi.

Riskerna med PPP blir särskilt tydliga eftersom den offentliga sektorn ofta bär den största delen av den ekonomiska risken, medan privata företag har möjlighet att maximera sina vinster med minimal ansvarsskyldighet. Denna obalans kan leda till både ekonomiska och sociala konsekvenser för skattebetalarna och invånarna i området. Dessutom kan det långsiktiga intresset för privata aktörer att investera i hållbarhet minska när de vet att

anläggningarna så småningom kommer att övergå till offentligt ägande. Den ekonomiska risken som den offentliga sektorn tar på sig kan leda till att resurser binds upp i projekt som kanske inte alltid gynnar allmänheten.. Om privata företag fokuserar på kortsiktiga vinster snarare än långsiktig hållbarhet, riskerar detta att påverka kvaliteten på de tjänster och infrastrukturer som erbjuds medborgarna. Detta kan resultera i undermåliga tjänster och bristande underhåll av kritisk infrastruktur, vilket i sin tur kan påverka livskvaliteten för invånarna i området.

Kommuner som Malmö väljer att arbeta efter neoliberal styrning med PPP av flera skäl. Ekonomiskt erbjuder PPP strategin som en lösning för att genomföra stora projekt trots begränsade offentliga budgetar. Politiskt kan PPP vara ett sätt att visa handlingskraft och förmåga att attrahera privata investeringar, vilket kan stärka en stads konkurrenskraft och image. Pragmatisk sett ger PPP tillgång till privat sektors expertis och innovation, vilket kan förbättra projektens kvalitet och effektivitet. För att minska dessa risker och skapa mer balanserade och hållbara partnerskap är det avgörande att kommuner som Malmö utvecklar tydliga avtal som säkerställer att både offentliga och privata parter har proportionerliga ansvar och förpliktelser. Detta inkluderar att koppla privata aktörers ersättning till långsiktig prestation och hållbarhet samt att etablera mekanismer för effektiv samordning mellan olika statliga myndigheter och privata intressenter.

Detta kan leda till att offentliga intressen ibland får stå tillbaka till förmån för privata vinstintressen, vilket kan skapa en komplex och potentiellt problematisk uppdelning. Det är av stor vikt att säkerställa att balansgången mellan att attrahera privat kapital och att upprätthålla offentliga värden noggrant diskuteras och övervägs. I denna kontext blir det viktigt att utveckla tydliga riktlinjer och regelverk som skyddar de gemensamma intressena samtidigt som man möjliggör för innovation och entreprenörskap som kommer från den privata sektorn. Genom att lägga grunden för en sådan samverkan kan Malmö stad både dra nytta av privata aktörers resurser och tryggt navigera komplexiteten i detta samarbete, vilket i slutändan kan leda till långsiktigt hållbara och framgångsrika resultat för hela kommunen.

Denna uppsats har bidragit med en djupare förståelse för hur neoliberal styrning och PPP påverkar stadsutvecklingsprojekt, särskilt i termer av riskhantering och långsiktig hållbarhet. Genom att analysera Jägersroprojektet har uppsatsen belyst både de potentiella fördelarna och utmaningarna med denna styrmodell. Dessutom har den gett insikter i varför kommuner som

Malmö väljer att använda sig av PPP och hur dessa partnerskap kan optimeras för att bättre balansera offentliga och privata intressen. Genom att framhäva behovet av tydliga avtal och långsiktig hållbarhet bidrar uppsatsen till en mer nyanserad och praktiskt orienterad förståelse av hur framtida projekt kan utformas för att uppnå både ekonomiska och sociala mål.

Sammanfattningsvis visar Jägersroprojektet att neoliberal styrning kan erbjuda innovativa lösningar för stadsutveckling, men att det kräver noggrann planering och hantering för att säkerställa att de långsiktiga målen för hållbarhet och social rättvisa uppnås. Genom att lära av både framgångar och misslyckanden kan framtida projekt dra nytta av dessa insikter för att skapa mer balanserade och framgångsrika utvecklingsmodeller. Kommuners beslut att använda neoliberal styrning och PPP styrs av en kombination av ekonomiska, politiska och resultatnriktade mål, men det är avgörande att dessa partnerskap utformas på ett sätt som skyddar offentliga intressen och främjar långsiktig hållbarhet.

Referenslista

1. Alex, Dhanya. (2024, January 31). What is a literature review? How to write it (with examples). Paperpal.
<https://paperpal.com/blog/research/what-is-a-literature-review-how-to-write-it-with-examples>

2. Brenner, Neil., & Theodore, Nik. (2002). Cities and the geographies of “actually existing neoliberalism.” *Antipode*, 34(3), 349-379.
3. Engel, Eduardo., Fischer, Ronald. D., & Galetovic, Alexander. (2020). When and how to use public-private partnerships in infrastructure: Lessons from the international experience.
4. Gibson, Chris., Legacy, Crystal., & Rogers, Dallas. (2022). Deal-making, elite networks and public-private hybridisation: More-than-neoliberal urban governance. Building and managing facilities for public services.
5. Granstrand, Cecilia. (2020, August 19). Hätskt bråk om brobygge i Göteborg. *Dagens Samhälle*. Hämtad från <https://www.dagensamhalle.se/samhalle-och-valfard/infrastruktur/hatskt-brak-om-brobygge-i-goteborg/>
6. Harvey, David. (1989). From managerialism to entrepreneurialism: The transformation in urban governance in late capitalism. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 71(1), 3-17.
7. Hodge, Graeme. A., & Greve, Carsten. (2007). Public-private partnerships: An international performance review.
8. Johnstone, Nick., & Wood, Libby. (Eds.). (2001). Private firms and public water: Realising social and environmental objectives in developing countries. Edward Elgar.
9. Kavanaugh, Phillip. R., & Anderson, T. L. (2017). Neoliberal governance and the homogenization of substance use and risk in night-time leisure scenes.
10. Koppenjan, Joop. F. M., & Enserink, Bert. (2009). Public-private partnerships in urban infrastructures: Reconciling private sector participation and sustainability.

11. Landzelius, Michael. (2012). Real estate ownership concentration and urban governance. In B. Larsson, M. Letell, & H. Thörn (Eds.), Transformation of the Swedish welfare state: From social engineering to governance (pp. 230-246). Palgrave Macmillan.
12. Larsson, Bengt., Letell, Martin., & Thörn, Håkan. (2012). Transformations of the Swedish welfare state: Social engineering, governance and governmentality.
13. Malmö stad. (2024). Statistik för Malmös områden. Hämtad från <https://malmo.se/Fakta-och-statistik/Statistik-for-Malmos-omraden.html>
14. Malmö stad. (n.d.). Jägersro. Hämtad från <https://malmo.se/Stadsutveckling/Stadsutvecklingsomraden/Jagersro.html>
15. Phillips, Lynne., & Ilcan, Suzan. (2004). Capacity-building: The neoliberal governance of development.
16. Pettersson, Erik. (2022, August 22). Jättebygget kan stoppas: "Misstag." Aftonbladet. Hämtad från <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/trav365/a/wOj9R5/superbanan-i-malmo-kan-stoppas-a-vtalet-borde-sagas-upp>
17. Projekt Jägersro. (2024). Hämtad från <https://projektjagersro.se/projektet/>
18. SCB. (2024). Kommunensiffror för Malmö. Hämtad från <https://kommunsiffror.scb.se/?id1=1280&id2=null>
19. Sjöberg, Ida. (2023). From social engineering to neoliberal governance, and then what? Mapping a sustainability shift in urban planning in a medium-sized Swedish city.
20. SMT Holding. (2022). Årsredovisning 2023. Hämtad från <https://projektjagersro.se/content/uploads/2024/01/A%CC%8AR-SMT-Holding-2023.pdf>
21. Student Learning Development, University of Leicester. (2009). Doing a literature review. Hämtad från

https://www.kom.lu.se/fileadmin/user_upload/kom/Filer/PDF/MKV/Master/doing_a_literature_review.pdf

22. Svenskt Miljöinstitut, IVL. (2024). Jägersro – En klimatoptimerad stadsdel: Klimatanalys av stadsdelen Jägersro.
23. Monica Tennberg, Joonas Vola, Aileen A. Espiritu, Bjarge Schwenke Fors, Thomas Ejdemo, Larissa Riabova, Elena Korchak, Elena Tonkova, och Tatiana Nosova. (2014). Neoliberal governance, sustainable development and local communities in the Barents Region
24. Thomasson, Therese. (2022, July 5). MKB säger upp byggentreprenör efter fusk. Sydsvenskan. Hämtad från <https://www.sydsvenskan.se/2022-07-05/mkb-sager-upp-byggentreprenor-efter-fusk/>
25. Winchester, Catherine. L., & Salji, Mark. (2016). Writing a literature review. Barents Region.